

BÖLÜM 12

ANKARA VE MOSKOVA: 'FENER ALAYI' VE 'BİR HAYATIN VE BİR NEHRİN FRAGMANI: NEGLİNNAYA' ÖYKÜLERİNDE

Nurgül ÖZDEMİR¹

GİRİŞ

Macar Marksist edebiyat bilimci Georg Lukacs ve Fransız edebiyat teorisyeni Lucien Goldman “toplumdaki günlük hayatın edebi alana nakli” (Sağlık, 2015:314) düşüncesinden hareketle, edebi eserleri toplumcu gerçekçilik bağlamında ele alır. Yazarların kültürel birikimi, sosyal davranışı yaşadığı şehirde biçimlenir. Şehir sahip olduğu maddi imkanlar, içinde bulunduğu coğrafi konum ve iklim şartları gibi unsurların da etkisiyle medeniyetin doğduğu yer olarak görülür. Nasıl insanlar şehirleri şekillendiriyorsa, şehirler de insanları şekillendirir. Şehrin coğrafi yapısı, siyasi-tarihî gelişmeleri, kültürel değerleri, inanç unsurları, şehrin folkloru ve nüfus yapısı o şehrin kimliğini belirler. Şehir bireye kimlik verir, medeniyete kapı aralar ve insanların kaderini etkiler.

Tarih boyunca şiir, öykü, roman, anlatı ve denemelerde edebiyatçılar yaşadıkları, yaşamaktan keyif aldıkları şehirlerin ruhunu aktarır. Bir şehrin meydanı, en ünlü sokağı, mahallesi, pazarı, çarşısı anlatılır. “Edebiyata aksedemediği sürece bir şehrin portresi tamamlanamaz” (Güneş, 2018:10) görüşü gereği şehir edebiyatla tamamlanır. Çağdaş Türk edebiyatında “Türkiye'nin kalbi” olan başkent Ankara pek çok esere konu olur. Selçuk Baran, Sevgi Soysal, Adalet Ağaoğlu, İnci Aral, Lüt-fiye Aydın, Feride Çiçekoğlu, Nazlı Eray, Fıruzan ve Suzan Samancı gibi günümüz öykü yazarları Ankara kentini öykülerine konu eder, kendi Ankara'larını anlatır. Bu öykülerde kentin sokakları, baharda tomurcuklanan ağaçları, parkları, meydanları, Zafer Çarşısı, Piknik, Büyük Sinema gibi Ankara'nın tarihine iz bırakmış, buluşma yeri olmuş mekanlar anlatılır. Kimi öykülerde Atatürk'lü yıllar yâd edilir, kimi öykülerde memuru, bürokrati, emeklisiyle bu kent insanlarının günlük hayatı aktarılır.

Tarihten günümüze “III. Roma” olarak adlandırılan ve kutsal kabul edilen baş-

¹ Arş. Gör., Nurgül ÖZDEMİR, Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü, nurgul.ozdemir@hbv.edu.tr

KAYNAKLAR

- Bushkovitch P., (2017) Rusya'nın Kısa Tarihi. (Çev. Mehmet Doğan) İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.
- Cansever T., (1997) İslam'da Şehir ve Mimari. İstanbul: İz yayıncılık.
- Çelik A., Fener Alayı. Efnan Dervişoğlu (Der.)Kadın Öykülerinde Ankara. Ankara :Sel Yayıncılık.
- Figes O., (2017) Nataşa'nın Dansı Rusya'nın Kültürel Tarihi (Çev. Figen Dereli) İstanbul: YKY.
- Gevgilili A., (2011) “*Türkiye’de Kapitalizmin Gelişmesi ve Sosyal Sınıflar. (Tarihsel Boyutlar İçinde Bir Yaklaşım Deneyi)*” Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi. sayı 24. 45-96.
- Güneş M., (2018) Şehre Yansıyan Medeniyet Edebiyata Yansıyan Şehir. Yahya Kemal Beyatlı ve Ahmet Hamdi Tanpınar'ın Eserlerinde Şehir. Ankara: Hece Yayınları.
- Özer Z. B., (2018). “Tarih dilbilim bağlamında Rusya Başkentleri.” Kaşoğlu A., (Ed.) Rus Edebiyatında Kent Kasaba İmgesi. Ankara: Bilgin Kültür Sanat Yayınları.
- Sağlık Ş., (2015) Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatında Şehir. Medeniyet, Edebiyat ve Kültür Bağlamında Şehirlerin Dili. Özel sayı: 18 Ankara: Hece.
- Tanpınar A. H., (2000) Beş Şehir. İstanbul: Dergah Yayınları.
- Yalçın S. D., (2015) Şehirlerin Dili. Medeniyet, Edebiyat ve Kültür Bağlamında Şehirlerin Dili. Özel sayı: 18 Ankara: Hece.
- Yıldırım E., (2015) Çankaya Kadar Modern ve Seküler; Hacı Bayram Kadar Geleneksel ve İslâmi Ankara. Medeniyet, Edebiyat ve Kültür Bağlamında Şehirlerin Dili. Özel sayı: 18 Ankara: Hece.
- Бунимович Е., (2016) “Неглинка: Фрагменты Одной Жизни и Одной Реки.” Шубина Е., Шлыкова А., (Сост.) Москва: Место Встречи Москва: АСТ